

	investeringen	exploitatiekosten
tonnenstelsel	13.000	15.580
Liernurstelsel	80.640	13.205
spoelstelsel	66.750	?

Investerings- en exploitatiekosten van de verschillende stelsels. Liernur beweerde dat voor zijn rioolstelsel minder investeringen nodig waren dan voor een spoelstelsel. Wellicht had hij gelijk, maar uit de tabel blijkt dat die bewering voor Feijenoord niet opgaat. Omdat het eiland Feijenoord in een binnenbocht van de Maas ligt, kon men met vrij korte hoofdriolen volstaan.

de overige delen der Gemeente is verwijderd en te klein is voor afzonderlijke exploitatie.' De commissie voor de Gemeentereiniging onderschreef het advies van de directeur en wees erop dat B&W de introductie tot een succes kon maken door alleen vergunningen te verstrekken voor bouwplannen waarin rekening werd gehouden met een aansluiting aan het Liernurstelsel. Het systeem van Liernur was duur in aanleg (ruim f 80.000), maar minder kostbaar te exploiteren dan het tonnenstelsel. Cramer rekende voor dat het Liernurstelsel op Feijenoord ongeveer f 13.000 per jaar zou gaan kosten, terwijl een tonnenstelsel op bijna f 16.000 moest worden begroot.²³⁾

Maar de machtige dienst Gemeentewerken had niet veel op met Liernur, noch met het tonnenstelsel. De ingenieurs van Gemeentewerken voelden eigenlijk veel meer voor een spoelstelsel, zoals het Waterproject. Dat was echter zo duur dat de ingenieurs zich verplicht voelden de deur op een kier te zetten en alternatieve stelsels in hun oordeel betrokken. Maar van harte ging het niet. Directeur van Gemeentewerken Van der Tak herinnerde zich een werkbezoek aan Amsterdam waar het Liernurstelsel was gedemonstreerd. Hij schamperde: '... bij verscheidene privaten dier huizen zag ik dat de inhoud zich niet van onderen, doch van boven over brillen of zittingen heen ontlastte terwijl op een binnenplaats achter een dier huizen eene aanzienlijke hoeveelheid secretstof door de grond naar boven kwam.' Als het zo moest dan kon het stedelijk afval natuurlijk net zo goed door riolen worden weggespoeld.²⁴⁾

Door het verschijnen van het geruchtmakende boek van de bota-